

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет історії та права

Кафедра державно-правових дисциплін та адміністративного права

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус з **Актуальних проблем конституційного права** розроблений відповідно до освітньої програми «Правоохоронна діяльність» підготовки фахівця другого (магістерського) рівня та згідно навчального і робочого навчального планів.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права.

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Є.Ю. Собо́ль)
(ініціали та прізвище)

Розробник: Мілова Тетяна Миколаївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права

Ел. адреса: tmilovanik@gmail.com

Контактний телефон: 050 109 35 35

Графік консультацій: вівторок о 12.40

1. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Актуальні проблеми конституційного права
Код навчальної дисципліни за ОПП:	ОК 13 (НБП 2.1.2.1)
Спеціальність:	262 Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійна програма:	Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Форма навчання:	Денна
Курс:	1-й
Семестр:	1-й
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів	4
Блоків (модулів)	2
Загальна кількість годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання	6
Лекції	18 год.
Практичні, семінарські	16 год.
Самостійна робота	86
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	-
Вид підсумкового контролю:	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	«Методологія та організація наукових досліджень», «Актуальні проблеми держави і права», «Юридичний механізм захисту прав людини», «Актуальні проблеми адміністративного права та адміністративна реформа в Україні».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є поглиблення знань студентів з проблемних питань конституційно-правових явищ, інститутів і норм вітчизняного конституційного права, процесів, пов'язаних з їхнім становленням, розвитком та функціонуванням.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування самостійного мислення, навичок аналізу проблемних питань конституційного права, порівняння та співставлення його з основами державного (конституційного) права зарубіжних країн;
- формування понятійного апарату, що використовується в межах конституційного права та вміння ним користуватися;
- поглиблення знань прикладного характеру;
- розвиток загальної політико-правової культури здобувачів вищої освіти.

3. Компетентності та результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі правоохоронної діяльності під час практичної діяльності з охорони конституційних прав і свобод людини і громадянина, запобігання правопорушенням, підтримання публічного порядку або у процесі навчання.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- застосовувати знання у практичних ситуаціях в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- приймати управлінські й обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних умовах;
- самостійно здобувати знання, використовуючи різні джерела інформації;
- здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди.

Професійні компетентності:

- застосовувати набуті знання, вміння й навички з конституційного права на практиці, здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах правоохоронної діяльності, реалізовувати норми конституційного права в професійній діяльності;

- забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків;
- виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню конституційних деліктів та, пов'язаних з ними, кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення;
- давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в сфері конституційно-правових відносин;
- проводити наукові дослідження з проблематики конституційного права, виявляти актуальні теоретичні і практичні питання;
- керувати самостійною роботою осіб, що навчаються, та бути наставником для молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними навичок педагогічної майстерності;
- ефективно здійснювати правове виховання;
- спроможність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, вміння взяти на себе відповідальність за результати виконання поставлених завдань;
- уміти аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час вирішення професійних (наукових) завдань у сфері конституційного права;
- конструктивно взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з конституційно-правових питань у сфері правоохоронної діяльності;
- уміння обирати критерії, форми і характер контролю адекватно об'єкту і цілям контролю у сфері конституційно-правових відносин.

Студент повинен продемонструвати наступні результати навчання:

- володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення занять з проблематики конституційного права;
- знати та розуміти процеси координації діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також взаємодії з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань конституційно-правового характеру у сфері правоохоронної діяльності;
- узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення у сфері проблематики конституційного права, аргументовано їх пояснювати;
- аналізувати умови і причини вчинення конституційних правопорушень, визначати шляхи їх усунення;

- вміти забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків;
- вміти розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах правоохоронної діяльності, реалізовувати норми конституційного матеріального й процесуального права в професійній діяльності;
- використовувати знання та вміння для надання кваліфікованих юридичних висновків й консультацій у сфері конституційного права;
- здійснювати наукові дослідження у сфері конституційного права;
- ефективно керувати самостійною роботою осіб, що навчаються та бути наставником у процесі набуття і вдосконалення молодшими колегами навичок педагогічної майстерності;
- здійснювати правове виховання;
- вміти визначено і наполегливо ставити професійні завдання, організовувати підлеглих для їх виконання та брати на себе відповідальність за результати виконання поставлених завдань;
- аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних (наукових) завдань у сфері конституційного права;
- вміти обирати критерії, форми і характер контролю адекватно об'єкту і цілям контролю у сфері конституційно-правових відносин.

4. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж./ дата/ год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1. 02.09-08.09 4 акад. год.	Розділ 1 Тема 1. Основні положення теорії конституціоналізму	Лекція	- поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму; - етапи розвитку світового конституціоналізму; - розвиток конституціоналізму в Європі; 8 год.	1	До 25.10
	Тема 2. Конституційна реформа в Україні: проблеми та	Лекція	- стабільність Конституції України та порядок внесення змін до неї;	1	До 25.10

	перспективи.		<ul style="list-style-type: none"> - суб'єкти права ініціативи конституційного перегляду; - загальна характеристика Конституції України 1996 року; - аналіз останніх змін та проектів про внесення змін до Конституції України; 8 год.		
Тиж. 2. 09.09-15.09 2 акад. год.	Тема 3. Проблеми реалізації конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	Самостійна робота	<ul style="list-style-type: none"> - поняття та концепції прав та свобод людини; - основоположні принципи прав людини та їх характеристика; - елементи конституційно-правового статусу людини та громадянина; - поняття громадянства; громадяни, біпатриди, апатриди; конституційні засади громадянства України; - проблема подвійного (множинного) громадянства в Україні; - правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні; - правовий статус біженців в Україні; 10 год.	1	До 25.10
Тиж. 3. 16.09-22.09 4 акад. год.	Тема 2. Конституціоналізм та конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи: <ul style="list-style-type: none"> - конституціоналізм: поняття, ознаки, зміст; - місце конституції в системі національного права (поняття, властивості, функції Конституції України); - історія конституційного розвитку України (конституційний процес) (до 	Семінарське заняття	<ul style="list-style-type: none"> - поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму; - етапи розвитку світового конституціоналізму; - розвиток конституціоналізму в Європі; - суб'єкти права ініціативи конституційного перегляду. 8 год.	1	До 25.10

	1990 р.) - поняття, основні етапи, проблеми та перспективи новітньої конституційної реформи в Україні (1990-2019 рр.)				
Тиж. 4. 23.09-29.09 2 акад. год.	Тема 4. Актуальні проблеми конституційних основ безпосередньої демократії в Україні	Лекція	- Кодекс належної практики у виборчих справах: принципи виборчого права та умови реалізації виборчих принципів за цим Кодексом; - проблеми та перспективи правового регулювання інших форм безпосередньої демократії в Україні (крім виборів та референдумів); 4 год.	1	До 25.10
Тиж. 5. 30.09-06.10 2 акад. год.	Тема 4. Актуальні проблеми конституційних основ безпосередньої демократії в Україні: - поняття форми, види форм безпосередньої демократії; - поняття і види виборів; особливості конституційно-правової регламентації виборів в Україні; - принципи виборчого права та проблеми їх реалізації; - особливості та проблеми виборчої системи України; - проблемні аспекти конституційно-правової регламентації референдумів в Україні;	Семінарське заняття	- конституційне право на мирні збори та мітинги: теоретичні аспекти, проблемні питання реалізації та міжнародні стандарти забезпечення; - конституційний статус органів управління виборчим процесом; 4 год.	1	До 25.10

	- поняття, види виборчих прав громадян, їх зміст, особливості та проблеми реалізації.				
Тиж. 6. 07.10- 13.10 2 акад. год.	Розділ 2 Тема 5. Проблеми парламентаризму в Україні (част. I)	Лекція	- парламентський контроль: поняття, форми його реалізації; 2 год.	1	До 25.12
Тиж. 7. 14.10- 20.10 2 акад. год.	Тема 5. Проблеми парламентаризму в Україні (част. II)	Лекція	- парламентський контроль за діяльністю уряду: проблеми та перспективи розвитку; 2 год.	1	До 25.12
Тиж. 8. 21.10- 27.10 2 акад. год.	Тема 5. Проблеми парламентаризму в Україні: - поняття парламентаризму; соціальне призначення законодавчої влади; - конституційно-правова регламентація компетенції Верховної Ради України - конституційний склад і структура парламенту (недоліки та проблеми); - проблеми та шляхи удосконалення законодавчої діяльності парламенту; - поняття, зміст, види та форми (способи) лобізму; проблеми правового регулювання лобізму в Україні; - проблемні аспекти парламентського контролю та напрямки удосконалення.	Семінарське заняття	- контроль за додержанням конституційних прав та свобод людини і громадянина: недоліки та шляхи їх подолання; - депутатські звернення й запити: поняття, форма, зміст, порядок. 4 год.	1	До 25.12

<p>Тиж. 9. 28.10-03.11 2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Проблеми конституційно-правового статусу Президента України</p>	<p>Лекція</p>	<p>- акти Президента України та їх контрасигнація; - проблемні аспекти інституту імпичменту Президента України; 4 год.</p>	<p>1</p>	<p>До 25.12</p>
<p>Тиж. 10. 04.11-10.11 2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Проблеми конституційно-правового статусу Президента України - місце і роль Президента України в механізмі української держави; - компетенція та повноваження Президента України: проблеми та перспективи; - президентське вето як елемент стримувань і противаг; - конституційні підстави та процедура дострокового припинення повноважень Президента України; - система дорадчих та консультативних органів при Президентові України.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>- Рада національної безпеки і оборони України, її конституційний статус і склад; - Офіс Президента України: структура та проблеми правового регулювання його статусу; 4 год.</p>	<p>1</p>	<p>До 25.12</p>
<p>Тиж. 11. 11.11-17.11 2 акад. год.</p>	<p>Тема 7. Актуальні проблеми органів виконавчої влади в Україні</p>	<p>Лекція</p>	<p>- поняття і соціальне призначення виконавчої влади; - співвідношення виконавчої влади із законодавчою й судовою; - конституційна система органів виконавчої влади в Україні та її недоліки; - центральні органи виконавчої влади: поняття, види та особливості діяльності. - місцеві органи виконавчої влади в Україні: система, повноваження та правовий статус. - проблеми правового регулювання виконавчої</p>	<p>1</p>	<p>До 25.12</p>

			вертикалі в Україні; 10 год.		
Тиж. 12. 18.11- 24.11 2 акад. год.	Тема 8. Актуальні проблеми судової влади в Україні	Лекція	- конституційно-правовий статус суддів у контексті реформування правосуддя; 2 год.	1	До 25.12
Тиж. 13. 25.11- 01.12 2 акад. год.	Тема 8. Актуальні проблеми судової влади в Україні - поняття і соціальне призначення судової влади в Україні, її співвідношення із законодавчою та виконавчою; - конституційні принципи правосуддя та проблеми їх реалізації в Україні; - судово-правова реформа в Україні: етапи, сучасний стан, проблеми, перспективи. -правовий статус Вищої ради правосуддя в Україні та його проблеми; - конституційна регламентація та зміст функцій системи органів прокуратури в Україні.	Семінарське заняття	- європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства; - проблеми утвердження в Україні верховенства права та впровадження європейських стандартів у національну систему судового устрою і судочинства; 6 год.	1	До 25.12
Тиж. 14. 02.12- 08.12 2 акад. год.	Тема 9. Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в Україні	Лекція	- Суддя Конституційного Суду України: статус і повноваження; проблемні та дискусійні питання; - конституційні провадження та їх особливості; 4 год.	1	До 25.12
Тиж. 15. 09.12- 15.12	Тема 9. Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в Україні - поняття і сутність	Семінарське заняття	- процедури розгляду справ; - проблеми удосконалення конституційного контролю; - конституційне звернення та конституційна	1	До 25.12

<p>2 акад. год.</p>	<p>конституційної юрисдикції; - порядок формування, склад і повноваження Конституційного Суду України; - акти Конституційного Суду України, їх місце в системі джерел права; - порядок діяльності Конституційного Суду України; - інститут конституційної скарги в Україні: поняття, структура, суб'єкти, предмет, умови прийнятності та практика застосування.</p>		<p>скарга; 4 год.</p>		
<p>Тиж. 16. 16.12-22.12 2 акад. год.</p>	<p>Тема 10. Проблеми територіального устрою України та місцевого самоврядування в Україні - поняття та зміст політико-територіальної організації публічної влади; - конституційні засади унітарного державного устрою в Україні; - актуальні проблеми територіального устрою України та його реформи; - особливості конституційно-правового статусу міст Києва і Севастополя; - поняття місцевого самоврядування та його сутність; Європейська хартія місцевого самоврядування; - проблеми та перспективи</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>- конституційний статус Автономної Республіки Крим: де-юре і де-факто; - муніципальне право як галузь права та юридична наука в Україні; - моделі місцевого самоврядування: англосаксонська і континентальна; - концепції місцевого самоврядування: громадівська, державницька та теорія муніципального дуалізму; - конституційно-правовий статус місцевих рад, їх виконавчих органів, сільських, селищних, міських голів та старост в Україні; - законодавче регулювання служби в органах місцевого самоврядування в Україні; 10 год.</p>	<p>1</p>	<p>До 25.12</p>

реформи місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади.				
--	--	--	--	--

5. Політика виставлення балів. Вимоги викладача.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного, підсумкового контролю (максимум 60 балів), яка сумується до кількості балів, які отримав студент на екзамені (максимум 40 балів).

Поточний контроль - це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажанням підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

Критерії оцінювання	
Усних відповідей:	Письмових завдань:
<ul style="list-style-type: none"> - повнота розкриття питання; - логіка викладання, культура мови; 	<ul style="list-style-type: none"> - повнота розкриття питання; - цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;

<ul style="list-style-type: none"> - емоційність та переконаність; - використання основної та додаткової літератури; - посилання на норми чинного законодавства; - аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки. 	- акуратність оформлення письмової роботи.
---	--

Види робіт	Бали
Виступ з питань певної теми розділу на семінарському занятті	до 5 балів
Доповнення протягом семінарського заняття з певної теми	до 3-х балів
Контрольна роботи з тем розділу	до 5 балів
Виконані завдання самостійної роботи з тем розділу (з урахуванням якості і повноти виконання завдання)	до 5 балів
Участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, участь в конкурсах тощо).	до 5 балів

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів НПА);
- списування та плагіат.

Розподіл балів

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час іспиту.

Поточний контроль знань						Екзамен	Сума
Розділ 1			Розділ 2				
Теми 1-4	Сам. роб.	КР 1	Теми 5-10	Сам. роб.	КР 2		
20	5	5	20	5	5	40	100

Студент, який не з'явився на заняття (незалежно від причин), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право пройти поточний контроль під час консультацій.

6. Підсумковий контроль

З означеної дисципліни передбачена така форма підсумкового семестрового контролю, як екзамен, який проводиться в усній формі.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності та залікову книжку магістра.

Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, магістр обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

Питання до екзамену

1. Конституціоналізм: поняття, ознаки, зміст.
2. Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.
3. Етапи розвитку світового конституціоналізму.
4. Розвиток конституціоналізму в Європі.
5. Поняття конституційної реформи та її відмінність від конституційного процесу.
6. Особливості науково-теоретичних досліджень конституційної реформи.
7. Поняття, основні властивості Конституції України та її функції. Місце конституції в системі національного права.
8. Підготовка, прийняття та зміна Конституції України, її положень.
9. Історія конституційного розвитку України (конституційний процес) (до 1990 р.)
10. Поняття, основні етапи та проблеми новітньої конституційної реформи в Україні (1990-2014 рр.).
11. Особливості, проблеми та перспективи сучасного етапу конституційної реформи в Україні (з 2014 р. - по сучасний час).
12. Поняття та концепції прав і свобод людини.
13. Конституційно-правовий інститут прав та свобод людини і громадянина.
14. Проблеми класифікації прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в Україні.
15. Механізм забезпечення прав і свобод людини в Україні.
16. Гарантії й проблеми реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина.
17. Інститут омбудсмана в Україні: характеристика, проблеми та перспективи.
18. Поняття громадянства; громадяни, біпатриди, апатриди; конституційні засади громадянства України.
19. Проблема подвійного (множинного) громадянства в Україні.
20. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
21. Правовий статус біженців в Україні;
22. Поняття суверенітету, його зміст, види та значення.
23. Безпосередня демократія: поняття та форми. Види форм безпосередньої демократії та проблеми їх реалізації.
24. Вибори: поняття, види та законодавча регламентація в Україні. Проблеми реалізації виборчих прав в Україні.
25. Виборча система України: особливості та недоліки.
26. Поняття, соціальна функція і види референдумів. Проблеми законодавчої регламентації референдумів в Україні.
27. Поняття парламентаризму. Соціальне призначення законодавчої влади.
28. Конституційна регламентація компетенції Верховної Ради України.

29. Конституційний склад і структура парламенту. Особливості та проблемні аспекти.
30. Проблеми та шляхи удосконалення законодавчої діяльності парламенту.
31. Поняття, зміст, види та форми (способи) лобізму. Проблеми правового регулювання лобізму в Україні.
32. Проблеми удосконалення парламентського контролю.
33. Місце і роль Президента України в механізмі української держави.
34. Компетенція та повноваження Президента України: проблеми та перспективи.
35. Президентське вето як елемент стримувань і противаг.
36. Конституційні підстави та процедура дострокового припинення повноважень Президента України.
37. Дорадчі та консультативні органи при Президентові України.
38. Поняття і соціальне призначення виконавчої влади.
39. Конституційна система органів виконавчої влади в Україні.
40. Місце Кабінету Міністрів України у державному механізмі України.
41. Порядок формування, склад і структура Кабінету Міністрів України.
42. Парламентська відповідальність Уряду: порядок, наслідки та проблеми.
43. Поняття і соціальне призначення судової влади в Україні, її співвідношення із законодавчою та виконавчою.
44. Конституційні принципи правосуддя та проблеми їх реалізації.
45. Судово-правова реформа в Україні: етапи, сучасний стан, проблеми, перспективи.
46. Система органів правосуддя в Україні.
47. Правовий статус Вищої ради правосуддя в Україні та його проблеми.
48. Конституційна регламентація та зміст функцій системи органів прокуратури України.
49. Поняття і сутність конституційної юрисдикції.
50. Порядок формування, склад і повноваження Конституційного Суду України.
51. Акти Конституційного Суду України, їх місце в системі джерел права.
52. Порядок діяльності Конституційного Суду України.
53. Конституційна скарга в Україні: поняття, зміст та проблеми впровадження.
54. Поняття та зміст політико-територіальної організації публічної влади.
55. Конституційні засади унітарного державного устрою в Україні.
56. Актуальні проблеми територіального устрою України та його реформи.
57. Поняття місцевого самоврядування та його сутність.

58. Система органів місцевого самоврядування. Реформа місцевого самоврядування.

59. Формування органів місцевого самоврядування: особливості та проблеми.

60. Проблеми взаємодії органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій. Гарантії місцевого самоврядування.

7. Література для вивчення дисципліни

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р.
6. Закони та підзаконні нормативно-правові акти України конституційного змісту.

Основна:

1. Актуальні проблеми конституційного права України: навч. посіб. / за заг. ред. проф. Олійника А. Ю. Київ, 2012. 552 с.
2. Конституція України. Науково-практичний коментар [текст] Станом на 15 травня 2018 р. / за заг. ред. Чижмарь К. І. та Лавриновича О. В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 290 с.
3. Права і свободи людини і громадянина в Україні (доктрина Європейського суду з прав людини і Конституційного Суду України): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 376 с.
4. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
5. Федоренко В. Л. Конституційне право України: підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 616 с.

Додаткова:

1. Виборче право України: сучасний стан та актуальні проблеми реформування (тема номера). *Право України*. 2013. №5.

2. Конституційне право України: академічний курс: підруч. [для студ. вищих навч. закл.] / В.О. Антонов, О.В. Батанов, Н.В. Воротіна та ін.; У 2 т. Т. 1 / НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького / Ю.С. Шемшученко (заг. ред.) . Київ: ТОВ Вид-во «Юридична думка», 2006. 800 с.
3. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. Т. 2 / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «Юридична думка», 2008. 800 с.
4. Конституція України: сучасний стан та перспективи розвитку (тема номера). *Право України*. 2016. №6.
5. Курс конституционного права Украины. Том 2. Конституционный строй Украины : учебник / под ред. М.А. Баймуратова и А.В. Батанова. Одесса : Феникс, 2012. 800 с. (Серия «Энциклопедия современного конституционализма»).
6. Лемак В. Конституційне правосуддя в державах Центральної Європи: досвід для України. *Право України*. 2010. № 6.
7. Марцеляк О. Конституційні засади виборчого права України (загальнотеоретична характеристика). *Право України*. 2013. №5. С. 38-45.
8. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 206 с.
9. Новітній конституційний процес в Україні: питання децентралізації влади (тема номера). *Право України*. 2015. №11.
10. Права людини і модернізація Конституції України (тема номера). *Право України*. 2015. №10.
11. Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні: монографія / Кол. авторів За ред. Н.М. Оніщенко, О.В.Зайчука. Київ: ТОВ Вид-во Юридична думка, 2007. 424 с.
12. Скрипнюк О. В. Курс сучасного конституційного права України : акад. вид. Харків, 2009. 468 с.
13. Чикурлій С. О. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2008.

Інформаційні ресурси:

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main	Сайт Верховної Ради України (законодавство)
http://pravoua.com.ua/	Сайт журналу «Право України»
http://www.ligazakon.ua/	Головний правовий портал України
http://www.ccu.gov.ua	Сайт Конституційного Суду України
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського